

MTA TK Gyerekesély Műhelytanulmányok 2013/2

Kisteleki kistérség

A kistérségben élő gyermekek, fiatalok és családjaik helyzetének, igényeinek és szükségleteinek felmérése 2013

Bauer Zsófia

**MTA TK
Budapest
2013**

Készült a TÁMOP-5.2.1 támogatásával

Írta: Bauer Zsófia

Szerkesztette: Szontágh Éva

Kiadja az MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont

1014 Budapest, Országház u. 30.

<http://gyerekesely.tk.mta.hu/>

ISSN 2064-910X

1. A szükségletfelmérés módszere

A kisteleki kistérségben élő gyermekes családok reprezentatív mintáján készült adatfelvétel 2013 áprilisában és májusában zajlott. A mintaválasztást, majd az adatok elemzését az MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont Gyerekesély-kutató csoportja végezte 2013. április-júniusában. A kistérségben a kérdezést a Szegedi Tudományegyetem Egészségtudományi és Szociális Képzési Kar Szociális Munka és Szociálpolitika Tanszék hallgatói végezték. Mivel a kistérség háztartásai közigazgatási szempontból mindössze hat településhez tartoznak, ezért a kérdezés a kistérség minden településére (Kistelek, Baks, Balástya, Csengele, Ópusztaszer, Pusztaszer) kiterjedt.

A vizsgálati minta

A népesség-nyilvántartás adataiból gyerekszám szerinti rétegzett valószínűségi mintát választottunk. Mivel a gyermekes háztartások nagy része a kistérségi központban él, ezért a mintaválasztás során Kisteleken 10%-os, a községekben 25%-os merítéssel dolgoztunk. A nagyszámú visszautasítás miatt a minta elemszáma csökkent, végül súlyozással Kisteleken 10% a községekben 20%-os reprezentatív minta került kialakításra. A vártnál kevesebb lett a felmérés során elérték száma (alacsony lett a mintaelemszám) így a kapott adatok nagy bizonytalansággal kezelhetőek érvényesnek. Emiatt pár fő válaszainak eltérése is nagy százalékos változásokat eredményezhet, éppen emiatt az eredményeket nem vetjük össze szisztematikusan a 2012-es felmérés adataival.

1. tábla: A kistérség vizsgált településein élő gyermekes háztartások száma összesen és a súlyozott vizsgálati mintában (db)

	gyerekek száma				gyerekes háztartások			
	egy	két	3és több	Össz.	egy	két	3és több	Össz.
Kistelek	119	66	51	236	24	13	10	47
Baks	180	118	47	345	36	24	9	69
Balástya	108	72	22	202	22	14	0	36
Csengele	400	230	92	722	40	23	9	72
Ópusztaszer	103	53	36	192	21	11	0	31
Pusztaszer	72	45	15	132	14	9	3	26
Összesen	982	584	263	1829	156	94	32	282

A kutatás kérdőíve

Az adatfelvétel során a mintába került családok körében először egy Háztartás kérdőív alapján gyűjtöttünk információkat a háztartásban élő személyek neméről, életkoráról, iskolázottságáról, gazdasági aktivitásáról, a család szerkezetéről, jövedelmi viszonyaikról, segélyekhez, támogatásokhoz való hozzáférésükről, lakáshelyzetükről, esetleges díjhátralékaikról, fizikai és mentális egészségi állapotukról, saját helyzetükhöz való viszonyulásukról. Következő lépésben a háztartásban élő minden gyermekről külön kérdőívet vettünk fel (Gyermek kérdőív), melynek célja volt feltérképezni a családban élő összes gyermeknél a következő témaköröket: óvodai, iskolai jellemzők, számítógép és internethasználat használat, gyermekbetegségek előfordulása, gyermek-szükségletek kielégítettsége, gyermek-szülő kapcsolatának jellege.

A kérdőív kialakításakor elsősorban a korábbi 2012-es kérdőív kérdéseit tekintettük mintának, ugyanakkor tapasztalatok alapján módosítottuk és kibővítettük azt. A TÁRKI Monitor kérdőívét is továbbgondolva és tapasztalatait figyelembe véve született meg a jelen felmérés kérdőíve.

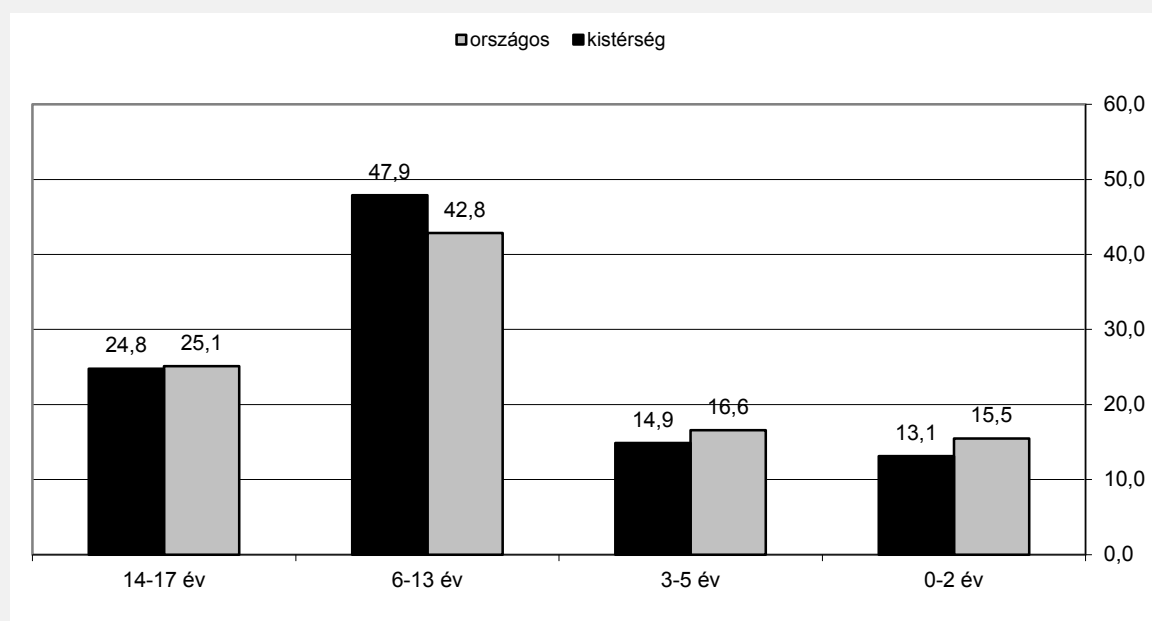
Az országos referencia értékek egy része a 2011-es Népszámlálás adataiból, másik része pedig a TÁRKI 2012-es országos reprezentatív felméréséből származnak (TÁRKI Háztartásmonitor 2012). A gyermeki szükségleteknél az összehasonlítás alapjául 2009-ben végzett felmérés EU-SILC indikátorai szolgálnak.

A használt kérdőíveket az 1. sz. mellékletben közöljük.

2. Demográfiai jellemzők

A gyermekek életkori megoszlása a kistérségben a gyermekszámnak az országos trendnél is erőteljesebb csökkenését mutatja. Míg országosan a vizsgált két szélső gyermek életkorcsoport számosságában csak 9,6 százalékpontos különbség van, addig a kistéleki térségben ez különbség 11,7% (1. ábra). A legalacsonyabb korcsoportban (0-2 évesek) a gyerekek közel fele annyian vannak, mint a legidősebb korcsoportban (14-17 évesek), ami nagyon hangsúlyos gyerekszám csökkenést mutat és vetít előre. Ez a kedvezőtlen demográfiai tendencia a kistérség gyermekintézményeinek fennmaradása szempontjából is negatív következményekkel járhat.

1. ábra: A kistérségben élő gyermekek életkori eloszlása (%)

Forrás: Népszámlálás 2011

A kistérségben a száz aktívkorúra jutó gyerekszám valamivel alacsonyabb az országos átlagnál. Míg országosan 100 aktívkorúra 24 gyerek jut, addig Kisteleken ez 23. Mindez párosul a kistérségben az időskorúak viszonylag magas arányával (országosan 100 aktívkorúra 38 időskorú jut, a Kistéleki kistérségben 44). A fokozott előregedést jól tükrözi, hogy míg országosan 100 gyermekkorúra 161 időskorú jut, addig az általunk vizsgált kistérségben ez az arány lényegesen magasabb, száz

gyermekkorúra 196 időskorú jut.¹

Az országosnál magasabb a roma gyerekek aránya a Kisteleki kistérségben, míg országosan ez az arány 11,3%, addig a vizsgált kistérségben 16,9%. Az adatokból az is látszik, hogy a roma gyerekek aránya jelentősen magasabb az 5 éven aluliak körében, mint az idősebb korcsoportokéban (2. tábla).²

2. tábla: A roma gyermekek aránya korcsoportonként (%)

	roma	nem roma	összesen
0- 2	41,2	58,8	100
3 - 5	19,0	81,0	100
6 - 13	12,0	88,0	100
14-17	18,3	81,7	100
kistérség (0-17 évesek)	16,9	83,1	100
országos ³ (0-17 évesek)	11,3	88,7	100

Az országos adatokhoz képest a háztartástípusok megoszlása tekintetében nincs lényeges eltérés a kistérségben, sőt a magas szegénységi kockázatú többgyermekes háztartástípus előfordulása még valamivel alacsonyabb is, mint az országos átlag (3. tábla).

¹ Népszámlálás 2011 adatai alapján

² A gyermekek kisebbségi hovatartozását a kérdezettek önbesorolása alapján határoztuk meg.

³ TÁRKI Háztartásmonitor 2012 adatai alapján

3. tábla: A magas szegénységi kockázatú háztartástípusok előfordulása a mintában (%)

	országos ⁴	kistérség
egy szülő gyermekkel típusú háztartások	22	21,7
három és többgyermekes háztartások	14,2	11,2

3. Foglalkoztatottság

A foglalkoztatottság tekintetében a kistérség adatai hasonlóak az országos állapotokhoz, tehát ebben a vonatkozásban a kistérségi térség helyzete átlagosnak mondható. A munkanélküliség azonban jelentősen, mintegy harmadával magasabb az országos átlagnál, míg a GYES-en lévők aránya közel a fele az országos átlagnak. A demográfiai összetétel ismertetésekor is látható volt, hogy magasabb a nyugdíjasok aránya a kistérségben.

4. tábla: A gyermekes családokban élő aktív korúak gazdasági aktivitása (%)

	országos ⁵	kistérség
aktív	53,2	52,7
munkanélküli	11,7	16,1
GYES	10,5	5,3
nyugdíj	5,5	6,6
eltartott	19,8	19,3
összesen	100	100

⁴ Népszámlálás 2011 adatai alapján

⁵ TÁRKI Háztartásmonitor 2012 adatai alapján

4. Anyagi helyzet

A kistérségben élő családok jövedelmi helyzetére az adatok hiányossága miatt nem tudunk levonni pontos következtetéseket, ugyanakkor sokat elárul a családok helyzetéről, hogy a háztartások 23%-ában egyáltalán nincs kereső (sem alkalmi, sem főállású). Az elsődleges munkaerőpiacról 67%-nak származik jövedelme, míg az alternatív munkaerőpiacról 10%-nak.

A természetbeni ellátások közül legtöbbször a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülnek (50,6%-uknak elengedik tankönyv és gyermekintézmény térítési díját). Élelmiszerrel illetve tüzelővel a családok több, mint negyede kapott az elmúlt évben, közgyógyellátásban 21%-uk részesült (5. tábla).

Szociális szolgáltatásokhoz is kb. ehhez hasonló arányban – negyede, harmada – jutottak a családok, a családsegítő illetve a gyermekjóléti szolgálat segítségét a kérdezetek 22%-a vette igénybe, a szociális étkeztetést pedig 30%-nyian. Mindkét adat jelentős emelkedést mutat az előző évhez képest.

A fogyatékosokat támogató szolgálathoz, gyakorlatilag senki sem jutott hozzá a családok közül, ugyanakkor bár csekély mértékben, de valamelyest emelkedett az adósságkezelési szolgáltatást igénybevevők száma.

5. tábla: Milyen természetbeni ellátásokban részesültek az elmúlt 12 hónapban? (%)

	kistérség
tankönyv, gyerekintézmény térítési díja	50,6
élelmiszer, tüzelő juttatás	28,3
szociális étkeztetés	29,7
családsegítés, gondozás családsegítőtől vagy gyermekjóléti szolgálattól	22,2
közgyógyellátás	21
fogyatékosokat támogató szolgálat, fogyatékosok nappali intézménye	1,2
adósságkezelési szolgáltatás	3,5

A gyermekes családok szegénysége megragadható mind objektív, mind szubjektív mutatókkal. A Háztartás kérdőívben mindkettőt mértük. Az objektív mutatókkal (1) elsősorban azt térképeztük fel, hogy milyen kiadásokra van elegendő pénzük a családoknak, ill. melyek azok a szükségletek, amelyeket inkább háttérbe szorítanak. A szubjektív mutatók arról árulkodnak, hogy miként vélekednek a megkérdezettek saját helyzetükről (2).

(1) A családok 77,6%-a számolt be hó végi pénzzavarról. Ugyanakkor a családok 24,7%-a számolt be arról, hogy van megtakarított pénzük. Jövedelem kiesés esetén, azaz ha hirtelen megszűnne minden bevétele a háztartásnak, akkor adataink alapján a válaszolók 1-6 hónapig tudnának megélni ezekből a megtakarításaikból.

A gyermekes családok nagy hányadát érintő szegénység a szükségletek kielégítetlenségének mértékében is megragadható. Az adatok azt mutatják, hogy a megkérdezett családok közel harmadának a rezszi kifizetésére sem jut már elegendő pénzük, s több mint egytizedében pedig az élelem megvásárlása is gyakran gondot okoz. Orvosi kezelésre és gyógyszerek kiváltására szintén gyakran nincs elegendő pénzük a kérdezetteknek, ami gyermekes családok esetében különösen fontos lehet, ahogyan ezt a gyermekek egészségi állapota fejezetben részletezve van.

Szórakozás tekintetében szintén magas azok aránya, akiknek nem jut elegendő pénzük erre, ugyanakkor figyelembe kell venni, hogy a családok 21,1%-a eleve úgy nyilatkozott, hogy ők sohasem költenek ilyesmire. Hasonló a helyzet a közlekedési kiadásokkal, ahol a kérdezetteknek 5,3%-ának nincs ilyen kiadása (6.tábla)

6. tábla: A háztartások néhány alapvető szükségletének kielégítettsége (%)

Nem jutott elegendő pénz...

	kistárség
...szórakozásra	17
...rezsire	28,9
...ennivalóra	11,3
...közlekedésre	8,2
...gyógyszerek kiváltására	16,8
...iskolai óvodai költségekre	10,1
...orvosi kezelésre	13,6

Összességében elmondható, hogy több tételben is komoly elmaradásai vannak a kistérségi családoknak. A legtöbbeknek a hiteltörlesztés mellett még a lakás villanyszámlájának kiegyenlítése okoz problémát (12,9%). 9,9% azon háztartások aránya, amelyeknek elmaradásuk van lakáshitel, vagy áruhitel törlesztésükben. Magas azon családok aránya, akik azt nyilatkozták, hogy barátaiknak és rokonaiknak tartoznak, valamint 4,5%-nak van bolti elmaradása is (7. tábla).

A tartozás sok esetben már oda is elvezetett, hogy a villanyt ki kellett kapcsolni, a családok 7,8 %-ánál fordult elő.

7. tábla: Eladósodás mértéke a gyermekes háztartások között (%)

	kistérség
...villanyszámlában	12,9
...gázszámlában	6,7
...lakáshitel, áruhitel törlesztésében	9,9
...víz-, csatornaszámlában	2,7
...lakbér, közös költségben	1,7
...egyéb rezsiköltségben	6,2
tartozás családnak, ismerősnek	14,5
bolti tartozásuk van	4,7
egyéb adósságuk van	5,2

A megkérdezettek 5,6 %-a érzi úgy, hogy – az eladósodás következtében – elveszthetik a jelenlegi lakásukat.

(2) A szegénység érzete, megélése szintén sokat elárul a családok helyzetéről. A kérdezett családok nagy része (49,5%) úgy érzi, hogy beosztással jól kijönnek, de mindössze 2,5%-uk gondolja, hogy gondok nélkül élnek. 11,4 %-uk számolt be arról, hogy hónapról hónapra élnek. Ugyanakkor nem magas azon válaszolók aránya sem, akik úgy ítélték meg, hogy nélkülöznek (3%). Az országos arányokkal történő összehasonlításból az tűnik ki, hogy a kistérség pozitívabban látja saját helyzetét. Harmadannyian nyilatkozták csak, hogy nélkülözések között élnek, míg több mint kétszerese azon háztartások, akik úgy vélekednek, hogy beosztással jól kijönnek (8. tábla).

8. tábla: *Hogy érzi, Önök anyagilag...? (%)*

	országos⁶	kistérség
...gondok nélkül élnek	1,6	2,5
...beosztással jól kijönnek	23,3	49,5
...éppen hogy kijönnek a havi jövedelmükből	40,5	32,9
...hónapról hónapra anyagi gondjaik vannak	25,6	11,4
...nélkülözések között élnek	9	3
Összesen	100,0	100,0

A vázolt anyagi gondok ellenére a családok többsége nem tartja magát teljes mértékben szegénynek (sőt több, mint 30% nem sorolná magát a szegények csoportjába). Ugyanakkor 54,8% gondolja családját bizonyos mértékben szegénynek (9. tábla). A válaszadók több, mint fele (52,9%) érzi úgy, hogy 3 évvel korábban jobban éltek (37,3% szerint ugyanolyan a helyzetük, mint korábban). Jövőképük inkább negatív, hiszen 40,7% szerint családja helyzete 3 év múlva rosszabb lesz, míg mindössze a kérdezettek kevesebb, mint ötöde látja optimistán a jövőt.

⁶ TÁRKI Háztartásmonitor 2012 adatai alapján

9. tábla: Ön mit mondana a szegénységről: jelenleg Önök...? (%)

... teljes mértékben szegények	6,3
... bizonyos értelemben szegények	54,8
... nem szegények	32,4
NT	6,5
Total	100,0

5. Lakáshelyzet

A bérlakások aránya Magyarországon igen alacsony, a gyermeket nevelő családoknak országosan 93,2%-a saját tulajdonú lakásban él. A kistérségben közel azonos a tulajdonosi jogcímen a lakásban élők aránya, 92,4%, míg a kérdezetteknek mindössze 1,7 %-a lakik önkormányzattól bérelt lakásokban és 5% él más jogcímen lakásában, mint például szolgálati lakás, vagy szívésségi ingatlanhasználat.

A lakások felszereltsége jelentős eltérést mutatnak az országos átlaghoz képest, minden jellemző kapcsán sokkal rosszabbak a mutatók. Elsősorban a WC, valamint a vezetékes víz hiánya a jellemző. Az országos jellemzőkhöz képest a fürdőszobával való ellátottság is nagy eltéréseket mutat (több, mint kétszerese a kistérségi hiány az országosnál) a vezetékes víz és WC tekintetében a helyzet még rosszabb. Több mint ötszöröse az országos átlagnak azon háztartások száma a kistérségben, ahol nincs vezetékes víz, valamint hatszorosa ahol nincs vízöblítékes WC. (10. tábla).

10. tábla: A gyermekes háztartások lakásainak főbb jellemzői (az összes lakás %-ában)

	országos ⁷	kistérség
bérlakás	6,8	4,1
nincs fürdőszoba	2,5	6,1
nincs vezetékes víz	2,3	10,4
nincs WC	2,5	16,2

A rossz lakókörnyezetet további, a lakás állapotára vonatkozó további kérdésekkel is vizsgáltuk (11. tábla). A kérdezettek körülbelül hatoda panaszkodott arra, hogy beázik a tető, nedves a padlózat, vagy a falak. A kérdezett családok 16 százalékánál jellemző, hogy korhadnak az ablakkeretek, vagy a padlózat, de mindössze a megkérdezett háztartások 8,5%-a érezi azt, hogy lakása nem elég világos.

11. tábla: A gyermekes háztartások lakásainak állapota (az összes lakás %-ában)

	kistérség
beázik a tető	16,2
nedves a padlózat, a falak	16
korhad az ablakkeret, a padlózat	16
nincs elég fény, sötét a lakás	8,5
zajosak a szomszédok vagy nagy zaj szűrődik be az utcáról	11,9
bűnözés, erőszak, vandalizmus a környéken	15,7

A környékről való kérdéseink három csoportba oszthatóak.

(1) A Háztartás kérdőív zárt kérdésekre kapott válaszai kapcsán az tükröződik, hogy a kistérségben a háztartások 15,7 %-a szerint jellemző a bűnözés és vandalizmus környékükön, míg 11,9 %-uk vélte úgy, hogy zajos a környékük és a szomszédok (12. tábla).

⁷ TÁRKI Háztartásmonitor 2012 adatai alapján

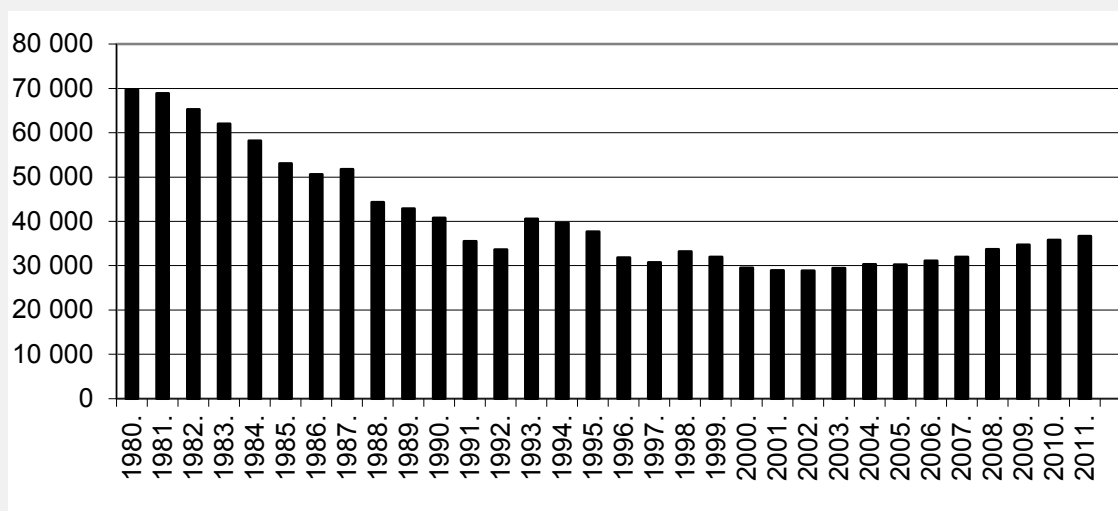
(2) A Háztartás kérdőív utolsó egységében a kérdezők maguk alkottak véleményt a mintába került háztartások lakásának/lakókörnyezetének állapotáról. A kérdezők mindössze a lakások 10,5%-áról nyilatkozták azt, hogy sötét, berendezése sivár. A lakásoknak kevesebb, mint tizedét találták rendezetlennek, vagy tisztátalannak. Még kevesebb azon lakások aránya (5,3 %), ahol a kérdező úgy találta, hogy nem biztonságos gyermekek számára az épület vagy az udvar. A környező házak állapotát is többségében jónak, rendezettnek értékelték a kérdezőbiztosok.

(3) A Háztartás kérdőívben feltettünk nyitott kérdéseket is, amelyek a kérdezettek településére vonatkoztak. A kistérség több településén is kiemelték a lakhelyük nyugodtságát (Csengele, Balástya, Pusztaszer), kevesen utaltak csak a rossz közbiztonságra. Hivatkoztak arra, hogy a környék kiszámíthatósága és békessége miatt biztonságban érzik gyermekeiket a településen.

6. Oktatás, nevelés

A 3 évnél fiatalabb gyermekek bölcsődei elhelyezésének lehetőségei a 80-as évek eleje óta folyamatosan csökkennek (2. ábra). 2011-ben Magyarországon 36 685 bölcsődei férőhely állt rendelkezésre. Országosan a gyerekek mintegy 21,8%-a járt bölcsődébe. A kistérségben adataink alapján ennél jóval kevesebben, a gyerekek mindössze 8,5%-a járt bölcsődébe.

2. ábra: A bölcsődei férőhelyek számának alakulása Magyarországon 1980-2011 között

Forrás: KSH STADAT

Az óvodába járás lehetőségei ennél jelentősen jobbak. Országosan a 3-5 éves korosztály 82,8%-a jár óvodába, a kistérségben ennél valamivel alacsonyabb arányt regisztráltunk. 65%-nyian jelezték, hogy 3-5 éves gyermekük óvodába jár, s 4%-nyian pedig azt, hogy még bölcsődébe.

12. tábla: Az óvodakezdés életkora a 3-17 éves gyermekek között (%)

	országos ⁸	kistérség
3 éves	76,4	77,1
4 éves	19,1	15,7
5 éves	2,6	4,1
6-7 éves	0,4	1,7
nem jár	-	0,4
összesen	100	100

Ezek az adatok azt mutatják, hogy elenyészőnek mondható azon gyermekek aránya, akik 4 éves korukig nem kerülnek be az óvodai ellátórendszerbe (6,2%), ez az eredmény kedvezőtlenebb, mint a gyermekes országos átlag (3%) (12. tábla). A gyerekek 98,1%-át felvették akkor óvodába, amikor a szülők azt kérték.

A szülők óvodákkal kapcsolatos véleményét mind zárt, mind nyitott kérdésekkel vizsgáltuk a Gyermek kérdőívben. Az óvónőkről jó véleménnyel vannak a szülők, mindössze 5,3%-uk nem értett egyet a „Jók az óvónők” kijelentéssel. Ugyanakkor már kétszer ennyien kifogásolták, hogy az óvodában nem veszik figyelembe a gyerekek igényeit és hasonlóan nyilatkoztak arról, hogy nem kezelik a szülőket partnerként. Mindezzel együtt a szülők nem elégedetlenek az óvodák teljesítményével, hiszen 87,2%-uk szerint jól fejlődik a gyermek. Hasonlóan pozitívan vélekednek az óvodák felszereltségéről, valamint a bútorzatáról, többen gondolják azonban úgy, hogy a csoportok túlszűfoltak (24,5%). A gyerekközösséget kifejezetten pozitívan ítélték meg a szülők, bár 16,2%-uk említette, hogy sok az erőszakos és verekedő gyerek. A szülők 78,2 %-a azzal ért egyet azzal, hogy a roma és a nem roma gyerekek egy csoportban legyenek.

⁸ TÁRKI Háztartásmoitor 2012 adatai alapján

A nyitott kérdések alapján szintén elmondható, hogy pozitívan vélekedtek az óvodákról, ill. az óvodákban történő fejlesztésekről. A felszereltségről és a hiányzó különórákról merültek fel kifogások. Pozitívumként emelték ki, hogy a gyermekek megtanulják az iskolához szükséges ismereteket.

A gyermekek iskolakezdésének életkora országosan egyre későbbre tolódik, 1990-ben a 7 évesen iskolába kerülő gyerekek aránya még kb. tíz százalék volt, 2000-re meghaladta a harminc százalékot; mára arányuk (adataink szerint) meghaladja az ötven százalékot. A késői iskolakezdés – főként a tankötelezettség életkorának csökkentése mellett rontja az általános iskola befejezésének esélyeit a hátrányos helyzetű gyermekek esetében. A késői iskolakezdés a kistérségben az országosnak megfelelő arányokat képezi le: a 7 évesen és később iskolába kerülő gyerekek aránya 60,2%. A 7 évesen és később iskolába kerülő gyerekek 12,4%-a iskolaéretlenség miatt marad tovább az óvodában.

13. tábla: Iskolai kudarcok előfordulása az iskolás gyermekek között a kistérségben (%)

	kistérség
Kisegítő, felzárkóztató osztályba járt	7,5
Magántanuló volt	2,4
Ismételt évet az általános iskolában	7,5
Összes iskolás gyerek	100

Az óvodákhoz hasonlóan azért elsősorban pozitívan nyilatkoztak a szülők. Az iskoláról alkotott szülői véleményeket az óvodához hasonlóan mind zárt, mind nyitott kérdésekkel vizsgáltuk. A zárt kérdések alapján megállapítható, hogy amit a szülők leginkább problémának vélnek, az az iskolákban jelenlévő erőszak. Az adatok alapján a szülők 42,5 százaléka egyetért azzal a kijelentéssel miszerint „Sok az erőszakos, verekedő gyerek”. A válaszadók 7,4 %-a arra is panaszkodott, hogy drog vagy alkoholprobléma van az iskolában (14. tábla).

A szülők 16,6%-a volt negatív véleménnyel a pedagógusokról. Több családnál gondot jelentett, hogy nem kapcsolódhatnak be az iskolai szervezésbe, valamint a tanárok nem tekintik partnernek a szülőket. Az óvodákhoz hasonlóan, kevesen kifogásolták az iskola felszereltségét, bútorzatát (közel

70% szerint teljesen igazak ezek az állítások: „Az iskola berendezése, bútorzata megfelelő”; „Az iskola eszközökkel való felszereltsége megfelelő.”). Ugyanakkor a szülők magas aránya 20,4%-a szerint túlsúlyosak az osztályok.

14. tábla: Az iskolával kapcsolatos negatív szülői vélemények előfordulása (%)

	kistérség
nem jók a pedagógusok	16,6
sok az erőszakos, verekedő gyerek	42,5
drog, alkoholizmus a gyerekek között	7,6
nem jó, ha a cigány és nem cigány gyerekek egy osztályba járnak	18,5

A megkérdezetteknek 18,5%-a ellenzi, hogy a roma és nem roma diákok egy iskolába járjanak, a szegregált oktatást preferálók aránya ugyanakkor emelkedést mutat 2012-höz képest. A nyitott kérdésekben többen utaltak negatívumként az iskolában és a pedagógusok körében tapasztalt előítéletességre. Emellett hiányolták a szülők a külön sportolási lehetőségeket, különórát, valamint kifogásolták az iskola rossz állapotát, a felszereltség minőségét.

A szülőknek az iskolákkal illetve a gyermekeikkel kapcsolatos elvárásai igen komolyak, hiszen sokan azt várják/szeretnék, hogy gyermekük az oktatási rendszerben minél tovább haladjon. 2013-ban az adataink alapján lényegesen csökkentek a szülők elvárásai, várározásai a továbbtanulást illetően. A szülőknek az iskolákkal illetve a gyermekeikkel kapcsolatos elvárásai igen komolyak, hiszen sokan azt várják/szeretnék, hogy gyermekük az oktatási rendszerben minél tovább haladjon. Mégis mindössze 28,8% gondolta, hogy gyermeke felsőfokú végzettséget szerez majd, azok aránya, akik úgy vélekedtek, hogy legfeljebb 8 osztályt végez majd a gyermekük, 4,1% volt.

15. tábla: Mit gondol, gyermeke milyen iskolai végzettséghez juthat majd? (%)

	kistérség
legfeljebb 8 osztály	4,1
szakiskola	14,6
szakközépiskola	28,1
gimnázium	12,9
felsőfok	28,8
összesen	100

7. A gyermekek szükségleteinek kielégítettsége

Az anyagi helyzet csak általánosságban határozza meg, hogy a család mennyire képes a gyermekek számára fontos szükségletek biztosítására. Gyakran előfordul ugyanis, hogy a gyermekek szükségleteinek kielégítését másnál sokkal előrébb helyezik a családok. A szülők a háztartási gazdálkodáson belüli preferenciái azonban – a források szűkössége mellett – bizonyos gyermeki szükségletek kielégítését fontosabbnak, másokat halaszthatónak vagy kevésbé fontosnak ítélnék meg (16. tábla). Más életkori országos mintán (0-15 év) a kérdőívünkben szereplő bizonyos tételeket szintén kérdeztek 2009-ben⁹, melynek eredményei bizonyos hasonlóságokat, de ugyanakkor különbségeket is mutatnak a kistérségben 2013-ban tapasztaltakkal.

⁹ EU-SILC 2009 adataiból

16. tábla: Kielégítetlen gyermek-szükségletek aránya a kistérségben (%)

Biológiai alapszükségletek (táplálkozás, ruházat)

Hétfőn napi három étkezés	1,6
Meleg téli felsőruha	0,0
Új, nem használt ruha	7,6
Hétköznapi napi három étkezés	0,6
Két pár megfelelő cipő	1,1

Szocializációs alapszükségletek

Külön fekhely	3,7
Életkoruknak megfelelő könyv	13,4
Beltéri játékok	3,7
Kültéri játékok	5,6
Megfelelő hely tanulásra	0,8

Minőségi táplálkozás és iskoláztatás

Különleges események megünneplése	1,1
Naponta egyszer hús	7,4
Naponta friss zöldség/gyümölcs	6,4
Minden, az iskola által elvárt felszerelés	1,7
Íróasztal	1,9

Társas kapcsolatok

Fizetős iskolai kirándulásokon való részvétel	14,8
Baráti körök rendszeres meghívása	28,6
Rendszeres sportolási lehetőség	11,5

„Luxus” szükségletek

Szótár	16,7
Zsebpénz	23,7
Évente legalább egy hét üdülés	61,6
Fizetett különóra	65,2

A gyermekek biológiai alapszükségeit (táplálkozás, ruházkodás) a családok 98-100%-a képes biztosítani. A színvonalról nincsenek adataink, ugyanakkor az látszik a felmérésből, hogy az iskolai étkeztetés csökkenti azon gyerekek számát, akiknek nincs biztosítva a napi háromszori étkezés, ugyanis ez az arány magasabb a hétvégi napokon. A kérdezettek többsége (66,8 %) igénybe veszi az iskolai étkeztetést az iskolaévben, ugyanakkor nyáron kevesen. A kérdezettek legmagasabb százaléka nem fizet semmit az iskolai étkeztetésért, negyed annyian az összeg egy részét fizetik, míg a fele

pedig a teljes összeget. Hasonló országos arányokat mutatottak a 2009-es országos adatok, hiszen ott is a táplálkozási szükségletek a kérdezettek 99%-ánál kielégítettek voltak.¹⁰

Az iskolai/óvodai étkeztetés nemcsak az étkezések számának biztosításában, hanem a gyermekek megfelelő, minőségi táplálkozásában, azaz a hús-, zöldség- és gyümölcsfogyasztás biztosításában is fontos szerephez juthat, hiszen az okoz nagyobb nehézséget a családoknak, hogy a gyermek megfelelő mennyiségben jusson hozzá ezekhez (a gyerekek 6-7 %-ánál hiányzik). Összehasonlításképpen a kistérség jó helyzetben van a 2009-es országos adatokhoz képest, hiszen ott a gyerekek 13%-a nem jutott hozzá húshoz, míg 17%-uk friss zöldséghez vagy gyümölcshöz.¹¹

Sokkal magasabb volt 2009-ben országosan azon gyerekek aránya, akiknek nem volt biztosított az új ruha (22%), valamint a két pár megfelelő cipő (5%).¹²

A gyermekek fejlődéséhez alapvetően meghatározó szocializációs alapszükségleteket és kulturális szükségleteket is – valamilyen szinten – biztosítani tudják a családok. Míg a megfelelő kül- és beltéri játékokat „csak” a családok 4-6%-a nem képes megadni gyermekei számára, addig ez az arány sokkal magasabb, amikor az életkorának megfelelő könyvek birtoklásáról kérdeztük a szülőket. A kérdezettek 13,4 %-a mondta, hogy gyermekének nincs az életkorának megfelelő könyve. Azon családok közül viszont, akik biztosítani tudják a könyveket, a kérdezettek harmadának 20-nál több könyve is van. A táplálkozási szükségletekhez hasonlóan a 2009-es országos adatokhoz hasonlítva a Kistérségi kistérség mintánkba került gyermekei jobb helyzetben vannak, hiszen országosan több mint háromszorosa azon családok aránya, akik nem tudják gyermeküknek biztosítani a megfelelő kül/beltéri játékokat (18 ill. 13%). Kicsivel alacsonyabb azon gyerekek száma azonban akiknek nincs megfelelő könyvük.¹³

Magas azon gyerekek aránya (45,5%), akik legalább hetente olvasnak kedvtelésből. Az iskolai sikerességhez szükséges tényezők biztosítása is megfelelő a kistérségben: mindössze a családok 1-2%-ánál nem áll a gyerek rendelkezésére íróasztal, vagy megfelelő hely a tanulásra.

¹⁰ EU-SILC 2009 adataiból

¹¹ EU-SILC 2009 adataiból

¹² EU-SILC 2009 adataiból

¹³ EU-SILC 2009 adataiból

A társadalmi szocializáció szempontjából fontos szükségletek biztosítása a kistérségben hátrébb sorolódik a szükséglet kielégítés rangsorában. A fizetős iskolai kirándulásokon való részvételt a családok 14,8 %-a nem tudja biztosítani. Hasonló arányokat tapasztalhatunk a rendszeres sportolási lehetőségek kérdezésekor. Sokkal magasabb azonban az aránya azoknak a családoknak, akiknek gondot jelent, hogy megengedjék maguknak gyermekük baráti körének rendszeres meghívását (28,6%). Szinte azonosak a 2009-es országos adatok a kistérségiekhez képest a társas kapcsolatok vizsgálatánál.

Míg a „luxus” szükségletek kielégítése közül a szótár, valamint a zsebpénz biztosítása az előzőekhez képest nem mutat kiemelkedő hiányt, az üdülés és a fizetett különórák a családok többségében nem biztosított.

A szükségletek kielégítése mellett a gyermeki fejlődéshez elengedhetetlen a családi körben közösen eltöltött idő. A kérdezett családok döntő többségében (87,3%-ában) a család együtt, azaz a gyermek/gyermekek mindkét szülővel közösen étkezik, legtöbbször minden nap, de egy héten többször. Hasonlóan magas azok aránya, akik naponta, vagy kétnaponta olvasnak vagy mondanak mesét gyermeküknek (83%). A családok több, mint fele megbeszéli a televízióban látottakat gyermekükkel. Kevesen tudnak azonban közös, nem iskolai kulturális programot szervezni a gyermekeknek.

8. Egészség

A rossz anyagi körülmények gyakran hozzájárulnak a gyermekek betegségeinek kialakulásához, valamint a késői diagnosztizálásához. A felmérés során számos jellemzően gyermekbetegségre kérdeztünk rá.

Országosan mindössze a kérdezettek 2,6%-a mondta gyermekét az átlagnál testileg fejletlenebbnek és még kevesebben (2,4%) szellemileg. A kistérségben a szülők közül senki sem érezte fejletlenebbnek gyermekét testileg az átlagnál és szellemileg is 1,9% nyilatkozta, hogy a többiekhez képest gyengébb. A felsorolt betegségek közül többségében elmondható, hogy a kistérségben élő gyermekek egészségügyi állapota rosszabb, magasabbak a betegségek előfordulásának arányai (17. tábla). Éppen emiatt a kistérségi gyerekstratégiának mindenképpen érdemes reflektálnia erre a problémára.

17. tábla: Gyermekbetegségek aránya a kistérségben (%)

	országos ¹⁴	kistérség
hallásprobléma	2,1	0,7
látásprobléma	6,8	10
egyéb tartós egészségügyi probléma	7,8	18,1
mozgásszervi rendellenesség	1	1,6
keringési betegség	0,1	3,3
idegrendszeri betegség	0,6	0,9
emésztőrendszeri betegség	0,7	3,7
asztma	1,7	6,8
allergia	2,4	7,5
depresszió/pszichikai betegség	0,3	1,3
kóros soványság	0,1	–
kóros kövérség	–	–

Kiemelendő, hogy az iskola előtt fejlesztésben résztvevő gyerekek aránya a kistérségben jóval magasabb (30%), mint az országos átlag (9,6%).

9. Településsel, kistérséggel kapcsolatos vélemények

Bár minden településen akadtak kérdezettek, akik azt felelték, hogy semmilyen pozitívumot nem tudnak említeni a településsel kapcsolatban, számos olyan tényező felmerült a kistérségben, amelyet a kérdezettek pozitívan ítélték meg. Az egyes települések pozitívumaiként elsősorban a helyben történő fejlesztéseket emelték ki. Ahol nyílt közösségi ház (Baks), ott többen hivatkoztak rá, hogy a gyerekek és a közösség szempontjából hasznos. Szintén Bakson merült fel, hogy jók a közösségi/gyerekekkel közös programok. Balástyán az új játszótér megnyitása volt az egyik leggyakrabban kiemelt előny. Több településen is felmerült, hogy a gyerekprogramok szervezése kifejezetten pozitív. Csengelén és Pusztaszeren szinte minden kérdezett kiemelte azt, hogy milyen jó az óvoda és az iskola. Kisteleken a játszótereket egyszerre emelik ki pozitívumként, ugyanakkor hiányukra negatívumként is hivatkoznak. A kistérség több településén is kiemelték a lakhelyük

¹⁴ TÁRKI Háztartásmoitor 2012 adatai alapján

nyugodtságát (Csengele, Balástya, Pusztaszer), csak kevesen utaltak csak a rossz közbiztonságra. Hivatkoztak arra, hogy a környék kiszámíthatósága és békessége miatt biztonságban érzik gyermekeiket a településen.

Közös volt a kistérségi települések esetében, hogy egyik legfőbb negatívumként a fiatalok szórakozási lehetőségeinek hiányát emelték ki. A sportolási lehetőségek hiányára is többen panaszkodtak (ahol nincs strand, vagy uszoda, ott hangsúlyozták az úszást – míg Kisteleken, ahol nem rég nyílt ilyen létesítmény, éppen az új uszodát emelték ki pozitívumként a kérdezettek). A strandolási lehetőséget mind sportként, mind szórakozási lehetőséggént említették. Több településen is panaszkodtak a rossz anyagi körülményekre, valamint a munkahelyek hiányára (Baks). Minden vizsgált településen felmerültek a rossz közlekedési feltételek, utaltak az utak minőségére, a nagy távolságra, a buszok hiányára.

10. Gyerekszegénység elleni program

A kistérségben a kérdezettek fele hallott már arról, hogy a Kisteleki kistérség részt vesz az országos Gyerekszegénység elleni programban. Ez mindenképpen a program jó kommunikációját jelzi. A különböző programelemek mind a településeken élő gyerekek, mind a gyermekes családok felnőtt tagjait célozzák meg. Azok közül, akik ismerik a projektet, a felnőtteknek 28%-a, a gyermekeknek pedig 35,7%-a vett részt valamilyen programon, fejlesztésen és programokon (18. tábla).

18. tábla: Gyerekszegénység elleni program ismertsége a kistérségben(%)

	igen	nem
Hallott-e arról, hogy az Önök kistérsége részt vesz a gyermekszegénység elleni programban?	47,6	50,6
Van-e olyan 0-17 év közötti gyermek, aki részt vett a gyerekesély programokban?	35,7	60,6
Van-e olyan más felnőtt, aki részt vett a gyerekesély programokban?	28,0	70,7

Biztos Kezdet gyerekházba a mintába eső gyermekeknek mindössze 3%-a járt, azonban ők több-kevesebb rendszerességgel: általában havonta több alkalommal (52,9%) és több hónapon keresztül.

Melléklet: A felmérés kérdőíve

--	--	--	--	--

HÁZTARTÁS sorszáma

A HÁZTARTÁSBAN ÉLŐ 0-17 ÉVES GYEREKEK SZÁMA

--	--

EBBEN A HÁZTARTÁSBAN HÁNY DARAB GYERMEKKÉRDŐÍV KÉSZÜLT?

--	--

Családok

Háztartás kérdőív

2013.

A válaszadás önkéntes!

Település neve:

Kijelentem, hogy az általam kezelt és felvett adatokat bizalmasan kezelem, azokat csak a kutatásban illetékes személynek adom át.

Kérdező aláírása:

Kérdés kezdete:

2013. hónap nap óra perctől

AZ INTERJÚALANY KIVÁLASZTÁSA: Elsősorban a gyerek(ek) édes- vagy nevelőanyja, másodsorban az édes- vagy nevelőapja, harmadsorban az a felnőtt személy, aki a gyerekek gondozásáért elsősorban felel.

Javasolt bemutatkozás:

Jó napot kívánok! vagyok, a Egyetem hallgatója. A kistérség gyerekesély programja keretében kérdőíves felmérést végzünk a gyermekes családok körében. Kérem válaszoljon az alábbi kérdésekre!

HÁZTARTÁSTÁBLA KÓDJAI

KÉRDEZETTHEZ VALÓ VISZONY KÓDJAI: 01 – házastársa, élettársa 02 – saját vagy a házastárs, élettárs vér szerinti gyermeke 03 – nevelt, fogadott gyermeke 04 – szülője 05 – apósa, anyósa 06 – menyec, veje 07 – unokája 08 – más rokona 09 – nem rokon 99 – NEM TUDJA	CSALÁDI ÁLLAPOT KÓDJAI: NÖTLEN/HAJADON 01 – nőtlen, hajadon, nincs élettársa 02 – nőtlen, hajadon, élettárral él HÁZAS 03 – házas, házastárral él 04 – házas, élettárral él 05 – házas, de külön élnek, nincs élettársa ELVÁLT 06 – elvált, nincs élettársa 07 – elvált, élettárral él ÖZVEGY 08 – özvegy, nincs élettársa 09 – özvegy, élettárral él 99 – NEM TUDJA	LEGMAGASABB BEFEJEZETT ISKOLAI VÉGZETTSÉG KÓDJAI: 00 – általános iskolás korú, vagy még nem iskolás korú 01 – kevesebb, mint 8 általános 02 – 8 általános 03 – szakmunkásképző; szakképzés érettségi nélkül 04 – szakközépiskolai érettségi; szakképzést követő érettségi 05 – gimnáziumi érettségi 06 – érettségit követő, nem felsőfokú szakképzés, technikum 07 – felsőfokú szakképzés, felsőfokú technikum 08 – főiskola 09 – egyetem 99 – NEM TUDJA	JÁR-E KÓDJAI: 00 – nem jár 01 – bölcsőde 02 – óvoda 03 – általános iskola 04 – szakmunkásképző 05 – szakközépiskola 06 – gimnázium, 4 osztályos 07 – gimnázium, 5 osztályos 08 – gimnázium, 6 osztályos 09 – gimnázium, 8 osztályos 10 – technikum 11 – felsőfokú technikum 12 – főiskola 13 – egyetem 88 – egyéb 99 – NEM TUDJA	DOLGOZIK-E/DOLGOZOTT-E KÓDJAI: HA NYUGDÍJ MELLETT DOLGOZIK, DOLGOZÓNAK JELÖLD! A FŐMUNKÁRA VONATKOZÓAN VÁLASZOLJON! (FŐMUNKA: AMIT A KÉRDEZETT ANNAK TEKINT. HA BIZONYTALAN: AHOL A LEGTÖBB IDŐT TÖLTI) HA DOLGOZIK/DOLGOZOTT: 01 – alkalmazott 02 – vállalkozó, önálló, saját vállalkozásában alkalmazott 03 – alkalmi munkát végez, megbízásokat vállal 04 – közmunkás HA NEM DOLGOZIK/NEM DOLGOZOTT: 05 – munkanélküli (segélyezett) 06 – munkanélküli ellátás nélkül 07 – nyugdíjas (öregségi, özvegyi, stb.) 08 – rokkantnyugdíjas 09 – fogyatékkal élő, tartós betegség miatt nem dolgozik 10 – gyermekgondozási szabadságon, gyeden, gyeken, gyeten van („főállású anya” is) 11 – háztartásbeli, családját látja el 12 – tanuló, továbbképzésen, átképzésen vesz részt 13 – ápolási díjon van 14 – egyéb okból nem dolgozik (pl. eltartott) 99 – NEM TUDJA
---	---	--	---	---

HOL VAN A MUNKAHELYE KÓDJAI:

- 1 – a településen
- 2 – közeli faluban
- 3 – közeli kisvárosban
- 4 – megyeszékhelyen
- 5 – Budapesten
- 6 – egyéb településen
- 7 – külföldön

9 – NEM TUDJA

1. Összesen Önnel együtt hányan élnek a családban (egy háztartásban)?

..... fő

2. Kérem sorolja fel a háztartás tagjait! Kezdjük Önnel a sort!

Sor- száma	Keresztneve	Neme		Születési éve	Kérde- zetthez való viszonya	Családi állapota	Iskolai végzett- sége	Jár-e valamilyen iskolai rendszerű, végzettséget adó képzésre (nem tanfolyam)? Jár-e bölcsődébe vagy óvodába?	Jelenleg dolgo- zik-e?	HA DOLGO- ZIK: Hol van a munka- helye?	Dolgozott- e az elmúlt 12 hónapban? HA SOSEM DOLGO- ZOTT = 88	HA DOLGO- ZOTT: Hány hónapot dolgozott az elmúlt 12 hónapban?	Ebből hány hónapot dolgozott közfoglal- koztatásban? (közmunka)
		férfi	nő	Ha nem tudja: Kb. mikor született? NÉGY SZÁM- JEGGYEL!									
KÉRDE- ZETT		1	2	19 x –	X							x –	x –
2.		1	2	x –								x –	x –
3.		1	2	x –								x –	x –
4.		1	2	x –								x –	x –
5.		1	2	x –								x –	x –
6.		1	2	x –								x –	x –
7.		1	2	x –								x –	x –
8.		1	2	x –								x –	x –
9.		1	2	x –								x –	x –
10.		1	2	x –								x –	x –

3. Önnek összesen hány gyermeke született, beleértve azokat is, akik már nem laknak az Önök háztartásában? (KÉRDEZŐ: HA NEM AZ ANYA A VÁLASZADÓ, AKKOR AZ ANYA GYEREKEINEK A SZÁMA)

..... gyermek
88 – M 99 – NT

4. Melyik évben született a legidősebb gyermeke?

..... évben
9999 – NT

5. Most arról a lakásról kérdeznék, amiben jelenleg laknak. Mekkora a lakás alapterülete?

..... m²
999 – NT

6. Milyen jogcímen laknak ebben a lakásban?

- 1 – tulajdonos (ill. rokona)
- 2 – bérlik a lakást az önkormányzattól
- 3 – magánszemélytől bérlik a lakást
- 8 – egyéb (szívességi lakó, szolgálati lakásban lakó stb.)
- 9 – NT

7 – 8. HA TULAJDONOSOK

7. Mit gondol, mennyit ér ez a lakás / ház?

..... Ft-ot 9 – NT

8. Mennyiért tudnák eladni ezt a lakást?

..... Ft-ért 9 – NT

MINDENKITŐL

9. A lakásban

a. Hány szoba van? (A FÉLSZOBA IS SZOBÁNAK SZÁMÍT)	db	
b. Van-e konyha?	1 – igen	2 – nem
c. Van-e fürdőszoba?	1 – igen	2 – nem
d. Van-e vízöblítéses WC?	1 – igen	2 – nem

10. Milyen a lakás, ház vízellátása?

1 – nincs vezetékes víz → **HA NINCS:** 10.a. Milyen messziről hordják a vizet?

..... méterről 0 – NT

- 2 – hálózati vízvezetékes
- 3 – házi vízvezetékes
- 9 – NT

11. Jellemző-e az alábbi problémák bármelyike a lakásra, amelyben laknak?

	igen	nem	NT
a. beázik a tető	1	2	9
b. nedves a padlózat, a falak	1	2	9
c. korhad az ablakkeret, a padlózat	1	2	9
d. nincs elég fény, a lakás túl sötét	1	2	9
e. zajosak a szomszédok vagy nagy zaj szűrődik be az utcáról	1	2	9
f. bűnözés, erőszak, vandalizmus a környéken	1	2	9

12. Mennyi a ... villanyszámla **egy átlagos hónapban**? (ami nincs = 0, NT = 9)

- a. villany Ft /hó
- b. víz és csatorna (figyelem, kéthavonta szokták számlázni) Ft /hó
- c. fűtés (ha fűtési szezonra tudja,
akkor egy óra – 12-vel osztva – kell átszámítani.) Ft /hó
- d. gáz (palackos is. Ha a fűtéssel együtt tudja az összeget,
akkor a fűtésnél kell megadni.) Ft /hó
- e. bérleti díj és ha van közös költség Ft /hó
- f. lakáshitel-törlesztés Ft /hó
- g. más hitel (pl. áruhitel) törlesztés Ft /hó
- h. személyszállítási díj (egy hónapra!) Ft /hó
- i. egyéb (pl. telefon, TV, lakásbiztosítás stb.) Ft /hó

13. Kérem, becsülje meg: mennyi a **háztartás** havi nettó (adózás utáni) összes jövedelme?

..... Ft/hó

8 – M 9 – NT

Ha NEM TUDJA, ill. NINCS VÁLASZ

13.a. És azt megmondaná, hogy a következő kategóriák közül melyikbe tartozik?

1 – 50 ezer Ft, vagy kevesebb	5 – 201 - 250 ezer Ft
2 – 51 - 100 ezer Ft	6 – 251 - 300 ezer Ft
3 – 101 - 150 ezer Ft	7 – 300 ezer Ft felett
4 – 151 - 200 ezer Ft	8 – M
	9 – NT

14. Most különböző jövedelemforrásokat sorolunk fel. Kérem, válassza ki közülük azokat, amelyekből az elmúlt hónapban a család tagjainak jövedelme származott. Hány forint nettó jövedelmük származott ebből? (x – nincs ilyen jövedelemforrásuk)

	Hány forint jövedelmük származott ebből?	NT	X
a. főállásból származó rendszeres munkabér, fizetés	Ft	9	X
b. mellékfoglalkozásból, másodállásból származó jövedelem	Ft	9	X
c. vállalkozásból, üzleti tevékenységből származó jövedelem	Ft	9	X
d. alkalmi munkából származó jövedelem	Ft	9	X
e. közfoglalkoztatásból származó jövedelem	Ft	9	X
f. mezőgazdasági termelésből származó jövedelem	Ft	9	X
g. egyéb munkából származó jövedelem, éspedig	Ft	9	X
h. nyugdíj (bármilyen, árvaellátás is)	Ft	9	X
i. GYES, GYET	Ft	9	X
j. GYED, terhességi gyermekágyi segély (TGYÁS)	Ft	9	X
k. ápolási díj	Ft	9	X
l. családi pótlék	Ft	9	X
m. bármilyen segély (foglalkoztatást helyettesítő támogatás is!)	Ft	9	X
n. álláskeresési/munkanélküli/vállalkozói járadék	Ft	9	X
o. táppénz	Ft	9	X
p. családtól kapott anyagi támogatás	Ft	9	X
q. tartásdíj	Ft	9	X
r. bármilyen más segítő szervezettől, egyéntől kapott anyagi támogatás	Ft	9	X
s. egyéb, nem munkából származó jövedelem, éspedig:.....	Ft	9	X

15. Van-e Önöknek...

	van	nincs, mert nem engedhetik meg maguknak	nincs, egyéb okból	NT
a. automata mosógépük?	1	2	3	9
b. színes televíziójuk?	1	2	3	9
c. vezetékes telefonjuk?	1	2	3	9
d. mobiltelefonjuk?	1	2	3	9
e. személygépkocsijuk?	1	2	3	9

16. Kérem mondja meg, hogy a háztartásban élő minden 18 éves és fiatalabb gyermeke számára biztosítottak-e az alábbiak?

HA NEM: Miért nem? (CSAK KÉRDEZD ÉS SOROLD BE!)

	igen	nem	Miért nem?			
			nem engedhetik meg maguknak	egyéb ok	NT	X
a. hétköznapi napi három étkezés (óvodai, iskolai étkezéssel együtt)	1	2	1	2	9	X
b. hétvégén napi három étkezés	1	2	1	2	9	X
c. legalább naponta egyszer hús, húskészítmény, hal (vagy ennek megfelelő vegetáriánus étel)	1	2	1	2	9	X
d. naponta friss zöldség és gyümölcs fogyasztása	1	2	1	2	9	X
e. két pár megfelelő cipő (beleértve 1 pár minden időben használható cipőt)	1	2	1	2	9	X
f. újonnan vásárolt (nem használt) ruha	1	2	1	2	9	X
g. meleg téli felsőruha	1	2	1	2	9	X
h. külön fekhely	1	2	1	2	9	X
i. kültéri játékok (kerékpár, görkorcsolya, roller stb.)	1	2	1	2	9	X
j. beltéri játékok (készségfejlesztő babajátékok, építő kockák, társasjátékok, számítógépes játékok)	1	2	1	2	9	X
k. különleges események megünneplése (születésnap, névnap, vallási ünnepek)	1	2	1	2	9	X
l. baráti köre rendszeres meghívása közös játszásra és étkezésre	1	2	1	2	9	X
m. évente legalább egy hét üdülés, nyaralás	1	2	1	2	9	X

17. Előfordult-e az elmúlt 1 évben, hogy nem jutott elég pénzük...

	előfordult	nem fordult elő	nem költenek ilyesmire	NT
a. ennivalóra?	1	2	0	9
b. rezsire?	1	2	0	9
c. a lakás megfelelő fűtésére?	1	2	0	9
d. gyógyszerek kiváltására?	1	2	0	9
e. orvosi ellátásra?	1	2	0	9
f. gyermekek iskolai, óvodai költségeire?	1	2	0	9
g. szükséges közlekedésre?	1	2	0	9
h. társasággal, családdal való együttlétre, szórakozásra?	1	2	0	9

18. Megengedhetik-e maguknak, hogy évente legalább egy hétre mindannyian együtt elmenjenek nyaralni?
- 1 – megengedhetik maguknak
 - 2 – megengedhetik maguknak, de nem teszik
 - 3 – nem engedhetik meg maguknak
 - 9 – NT
19. Előfordult-e az elmúlt 12 hónapban, hogy hónap végére elfogyott a pénzük?
- 1 – igen
 - 2 – nem
 - 9 – NT
20. Van-e Önöknek megtakarított pénzük?
- 1 – van **HA VAN:** 20.a. Mit gondol, ha nem lenne semmilyen bevételük, hány hónapra lenne ez elég a megélhetésükhöz?
..... hónapra 9 – NT
 - 2 – nincs
 - 9 – NT
21. Hogy érzi, Önök anyagilag...
- 1 – gondok nélkül élnek,
 - 2 – beosztással jól kijönnek,
 - 3 – éppen hogy kijönnek a havi jövedelmükből,
 - 4 – hónapról hónapra anyagi gondjaik vannak, vagy
 - 5 – nélkülözések között élnek?
 - 9 – NT
22. Véleménye szerint egy olyan családnak, mint az Önöké, a mai körülmények között havonta hány forintba lenne szüksége ahhoz, hogy megfelelő színvonalon megéljen?
- Ft/hó
- 9 – NT
23. Mostanában sokat beszélnek nálunk a szegénységről. Ön mit mondana: jelenleg Önök...
- 1 – teljes mértékben szegények,
 - 2 – bizonyos értelemben szegények, vagy
 - 3 – nem szegények?
 - 9 – NT
24. És 3 évvel ezelőtt Önök...
- 1 – rosszabbul éltek,
 - 2 – alapvetően ugyanígy éltek, vagy
 - 3 – jobban éltek?
 - 9 – NT

25. Mit gondol, hogyan fog alakulni a helyzetük a következő évben?

- 1 – javulni fog,
- 2 – nem változik, vagy
- 3 – romlani fog?
- 9 – NT

26. Részesült-e az elmúlt 12 hónapban valaki a családtagok közül a következő természetbeni ellátásokból vagy személyes szolgáltatásokból?

	igen	nem	NT
a. közgyógyellátás	1	2	9
b. szociális étkeztetés	1	2	9
c. családsegítés, gondozás családsegítőtől vagy gyermekjóléti szolgálatától	1	2	9
d. élelmiszer, tüzelő juttatás	1	2	9
e. fogyatékosokat támogató szolgálat, fogyatékosok nappali intézménye	1	2	9
f. adósságkezelési szolgáltatás	1	2	9
g. tankönyv, gyermekintézmény térítési díjának átvállalása (ingyenes étkezés)	1	2	9

27. Sokan vannak ma Magyarországon, akiknek valamilyen tartozásuk, kifizetési hátralékuk van. A következők közül van-e Önöknek valamilyen kifizetési hátralékuk vagy adósságuk?

	van hátralékuk	nincs hátralékuk	nincs ilyen költségük	NT
a. lakbér, albérlési díj, közös költség elmaradásuk	1	2	0	9
b. lakáshitel, áruhitel esetében törlesztőrészlet elmaradásuk	1	2	0	9
c. gázszámla elmaradásuk	1	2	0	9
d. áram(villany)számla elmaradásuk	1	2	0	9
e. víz-, csatornaszámla, távfűtésszámla elmaradásuk	1	2	0	9
f. egyéb rezsiköltség (pl. telefon, TV, lakásbiztosítás) elmaradásuk	1	2	0	9
g. bolti tartozásuk	1	2	0	9
h. tartozás családnak / barátoknak / ismerősnek	1	2	0	9
i. egyéb, éspedig	1	2	0	9

28. Kérem, próbálja összeszámolni, hogy mindent egybevetve, hány forint kifizetési elmaradásuk, tartozásuk van?

.....Ft 9 – NT

29. Fenyegeti-e Önöket annak veszélye, hogy tartozás miatt elveszítik a jelenlegi lakásukat?

- 1 – igen
2 – nem
9 – NT

30. Előfordult-e az utolsó 3 évben, hogy kikapcsolták Önöknél...

HA IGEN: És most mi a helyzet: ki van kapcsolva ...

					HA IGEN: → És jelenleg ki van kapcsolva?		
	igen	nem	Nincs bevezetve	NT	igen	nem	NT
a. a villanyáramot?	1	2	0	9	1	2	9
b. a vizet?	1	2	0	9	1	2	9
c. a gázt?	1	2	0	9	1	2	9

31. Most néhány, a közelmúltban bevezetett intézkedésről kérdezem. Hallott-e arról, hogy a gyerek 50 óra igazolatlan iskolai hiányzása után nem fizetnek iskoláztatási támogatást a családnak?

Egyetért-e ezzel?
Érintette-e ez az Önök családját?

Hallott-e arról, hogy...	Hallott-e róla?			Egyetért-e ezzel?			Érintette-e a családját?		
	igen	nem	NT	igen	nem	NT	igen	nem	NT
a. 50 óra igazolatlan iskolai hiányzás után nem fizetnek iskoláztatási támogatást?	1	2	9	1	2	9	1	2	9
b. rendőr kísérelheti az igazgatóhoz azt a 14 év alatti diákot, aki igazolatlanul hiányzik az iskolából?	1	2	9	1	2	9	1	2	9
c. az önkormányzat elrendelheti, hogy segélyt, közmunkát csak az kaphat, akinek rendezett a lakókönyvezete?	1	2	9	1	2	9	1	2	9
d. a család a gyermekek után adókedvezményt kap?	1	2	9	1	2	9	1	2	9
e. a tankötelezettség életkorát 16 évre csökkentették?	1	2	9	1	2	9	1	2	9
f. a rokkantnyugdíjasok jogosultságát felülvizsgálják?	1	2	9	1	2	9	1	2	9

32. Most az egészségi állapotára vonatkozóan kérdezem. Mit mondana, az Ön egészségi állapota...

- 1 – kiegyensúlyozottan jó,
- 2 – változó, de inkább jónak mondható,
- 3 – változó, nem kielégítő, vagy
- 4 – egészségi állapota inkább rossz?
- 9 – NT

33. Van-e valamilyen tartós vagy krónikus egészségügyi problémája?

- 1 – van
- 0 – nincs
- 9 – NT

34. Ön mennyire tartja magát egészségesnek?

- 1 – egészségesebb, mint az Önhöz hasonló korúak,
- 2 – olyan egészséges, mint a hasonló korúak általában, vagy
- 3 – rosszabb az egészségi állapota, mint a hasonló korúaké?
- 9 – NT

35. Az elmúlt **4 hétben** milyen gyakran érezte...

	állandóan	gyakran	időnként	ritkán	soha	NT
a. azt, hogy tele van életerővel?	1	2	3	4	5	9
b. azt, hogy nagyon ideges?	1	2	3	4	5	9
c. azt, hogy annyira letört, hogy semmi sem tudja felvidítani?	1	2	3	4	5	9
d. nyugodtnak és békésnek magát?	1	2	3	4	5	9
e. azt, hogy tele van energiával?	1	2	3	4	5	9
f. szomorúnak és kedvetlennek magát?	1	2	3	4	5	9
g. azt, hogy kimerült?	1	2	3	4	5	9
h. boldognak magát?	1	2	3	4	5	9
i. azt, hogy fáradt?	1	2	3	4	5	9

36. Országunkban az emberek sokféle nemzetiséghez vagy etnikumhoz tartoznak. Ön milyen nemzetiségűnek tartja magát elsősorban?

1 – magyar	4 – horvát	7 – roma/cigány
2 – német	5 – román	8 – egyéb, éspedig:
3 – szerb	6 – szlovák	88 – M 99 – NT

37. És milyen nemzetiségűnek tartja magát másodsorban?

0 – nem tartozik más
nemzetiséghez	3 – szerb	7 – roma/cigány
	4 – horvát	8 – egyéb, éspedig:
1 – magyar	5 – román	88 – M 99 – NT
2 – német	6 – szlovák	

38. Van-e a családban olyan személy, aki romának/cigánynak vallja magát? (Ha az előző kérdések valamelyikére igennel válaszolt, akkor **rajta kívül**)

- 1 – van
2 – nincs
9 – NT

39. Ön vagy a háztartásban élők közül valaki tagja-e valamilyen ...

	sosem volt tag	korábban tag volt	most is tag	NT
a. civil vagy egyházi szervezetnek?	0	1	2	9
b. politikai pártnak, szervezetnek?	0	1	2	9

40. Előfordult-e az elmúlt évben, hogy Ön vagy a háztartás valamely tagja önként segített ...

	nem fordult elő	alkalmanként előfordult	rendszeresen előfordult	NT
a. politikai pártnak, civil szervezetnek	0	1	2	9
b. egyházi szervezetnek	0	1	2	9
c. települési közösségnek, lakóközösségnek	0	1	2	9
d. oktatási intézménynek	0	1	2	9
e. rokonoknak, barátoknak, szomszédoknak	0	1	2	9
f. egyébnek (pl. idegeneknek)	0	1	2	9

41. Ön születése óta ezen a településen él?

1 – igen

2 – nem → **HA NEM:** Melyik évben költözött a településre? évben 9 – NT

42. Mennyire szeret ezen a településen lakni, ahol most él? Kérem, osztályozzon 1-től 5-ig az iskolában megszokott módon, ahol az 5-ös azt jelenti, hogy nagyon szeret itt lakni, az 1-es azt, hogy egyáltalán nem szeret!

egyáltalán nem szeret				nagyon szeret	NT
1	2	3	4	5	9

43. Tervezi-e hogy elköltözik a településről?

1 – igen

→ **43.a. HA IGEN:** Mikorra tervezi az elköltözést?

1 – egy éven belül

2 – 1-10 éven belül

3 – több, mint 10 év múlva

9 – NT

→ **43.b.** Hová költözne?

1 – faluba, a járáson/kistérségen belül

2 – városba, a járáson/kistérségen belül

3 – faluba, a járáson/kistérségen kívül

4 – városba, a járáson/kistérségen kívül

5 – külföldre

9 – NT

2 – nem

9 – NT

44. Hallott-e arról, hogy az Önök kistérsége részt vesz a gyermekszegénység elleni programban/gyerekesély programban?

1 – igen

2 – nem

→ **Ugrás a 47. kérdésre!**

9 – NT

45. Kérem, mondja meg, hogy a családjában van-e olyan 0-17 év közötti gyermek, aki részt vett a gyerekesély program keretében szervezett programokban, vagy igénybe vette a gyerekesély program szolgáltatásait?

1 – igen

2 – nem

9 – NT

46. Ön vagy a család valamely más felnőtt tagja részt vett-e a gyerekesély program keretében szervezett programokban vagy igénybe vette-e a gyerekesély program szolgáltatásait?

1 – igen

46.a. HA IGEN: Milyen minőségben vett részt?

1 – résztvevőként, igénybe vevőként (pl. képzésen, előadáson)

2 – kísérőként

3 – önkéntes segítőként

TÖBB VÁLASZ LEHET

4 – egyéb, éspedig:.....

9 – NT

2 – nem

9 – NT

MINDENKITŐL

47. Kérjük, mondja el saját szavaival, hogy mit tart a településen jónak, előnyösnek a gyerekek szempontjából?

.....

.....

.....

48. És mit tart hiányosságnak, mire lenne szükség a településen ahhoz, hogy a gyerekeknek jobb helyzetük legyen?

.....

.....

.....

KÖSZÖNJÜK A VÁLASZADÁST!
(KÉRDEZŐ: FOLYTASD A GYERMEKKÉRDŐÍVVEL!)

KÉRDÉSEK A KÉRDEZŐNEK

K1. Hogyan ítéled meg a lakást?

	igen	nem	NT
a. A lakás sötét vagy berendezése sivár, egyhangú.	1	2	9
b. A lakás mindazon helyiségei, melyeket alkalmad volt megfigyelni, nagyjából tiszták.	1	2	9
c. A lakás mindazon helyiségei, melyeket alkalmad volt megfigyelni, nagyjából rendezettek.	1	2	9
d. Az épület biztonságos egy gyerek számára (nem balesetveszélyes, nem rejt egészségügyi kockázatot).	1	2	9
e. Az udvar rendezett	1	2	9
f. A környező házak jó állapotúak, rendezettek	1	2	9
g. Az utca földút	1	2	9

K2. Jelen volt-e a kérdezett gyereke, gyerekei a beszélgetésen?

1 – igen

2 – nem

K3. **HA IGEN:** Az interjú alatt hogyan viselkedett az anya/a kérdezett a jelen lévő gyerekkel?

	igen	nem	NT
a. Az anya / a kérdezett bátorította a gyereket, hogy vegyen részt a társalgásban.	1	2	9
b. Az anya / a kérdezett válaszolt a gyerek kérdéseire, kéréseire.	1	2	9
c. Az anya / a kérdezett beszélgetett a gyerekkel (nem számít beszélgetésnek, ha csak rászólt a gyerekre, vagy negatív megjegyzést tett rá).	1	2	9
d. Az anya / a kérdezett bemutatta a kérdezőt a gyereknek.	1	2	9
e. Amikor az anya / a válaszoló a gyerekről beszélt, vagy mondott valamit a gyereknek, a hangneme, illetve ahogy beszélt, az a gyerek iránti pozitív érzéseiről tanúskodott.	1	2	9

A KÉRDEZÉS VÉGE: óra perc

--	--	--	--	--

HÁZTARTÁS sorszáma

--	--

Gyermek sorszáma
a háztartástáblából

.....

Gyermek keresztnéve

--	--	--	--

év

Gyermek születési ideje

--	--

hó

--	--

Hány éves?

Családok

Gyermek kérdőív

2013.

A válaszadás önkéntes!

Település neve:

--	--

*Kijelentem, hogy az általam kezelt és felvett adatokat bizalmasan kezelem,
azokat csak a kutatásban illetékes személynek adom át.*

Kérdező aláírása:

**A CSALÁDBAN LÉVŐ ÖSSZES 0-17 ÉVES GYEREKRE KI KELL TÖLTENI 1-1
KÉRDŐÍVET!**

KÉRDEZŐ: Tisztázd, hogy minden kérdés a címlapon szereplő keresztnévű gyerekre vonatkozik!

1. Meg tudná mondani, hogy mennyi volt a gyermek súlya, amikor megszületett?

..... gramm

9 – NT → **HA NEM TUDJA:** 1.a. És azt meg tudná-e mondani, hogy....

1 – 1500 gramm alatti,

2 – 1500-2500 gramm közötti, vagy

3 – 2500 gramm feletti súllyal született-e a gyermek?

9 – NT

2. A gyermek jár(t)-e bölcsődébe?

1 – igen → **HA JÁR(T):** 2.a. Hány éves korától? év

2 – nem

9 – NT

3. A gyermek jár(t)-e Biztos Kezdet gyerekházba?

1 – igen → **HA JÁR(T):** 3.a. Összesen hány hónapot járt? hó 99 – NT

KÉRDEZŐ: ha évet mond, számold át hónapra!

3.b. Milyen gyakorisággal járt?

1 – naponta

2 – hetente többször

3 – havonta többször

4 – havonta egyszer vagy ritkábban

9 – NT

2 – nem

9 – NT

4. Járt-e a gyermek gyógytornára, fejlesztő tornára, logopédiai fejlesztésre, vagy egyéb, szakember által javasolt fejlesztésre?

1 – igen → **HA IGEN:** 4.a. Hány éves volt a gyermek, amikor elkezdődött a fejlesztése?
..... éves 9 – NT

2 – nem

9 – NT

5. Most a gyermek egészségi állapotáról kérdezek.
Van-e a gyermeknek hallásproblémája?

1 – van

2 – nincs

9 – NT

6. Van-e a gyermeknek látásproblémája?

1 – van → **HA VAN:** 6.a. Milyen súlyos a probléma?

1 – nem súlyos, szemüveggel jól lát

2 – gyengénlátó

3 – egyik szemére vak

4 – mindkét szemére vak

9 – NT

2 – nincs

9 – NT

7. Van-e a gyermeknek valamilyen EGYÉB tartós egészségügyi problémája (pl. asztma, allergia, reflux stb.)?

1 – van

2 – nincs → **ugrás a 9-re!**

9 – NT

8. Kérem, mondja meg, hogy az alábbiak közül milyen betegségei vannak a gyermeknek!

	Van	Nincs	NT	X
a. mozgásszervi (csontozat, ízületek, izomzat) rendellenesség	1	2	9	X
b. keringési betegség (pl. szívrendellenesség)	1	2	9	X
c. tartós idegrendszeri betegség (pl. epilepszia)	1	2	9	X
d. emésztőrendszeri betegség (fekély, reflux stb.)	1	2	9	X
e. asztma	1	2	9	X
f. egyéb légzőszervi betegség	1	2	9	X
g. allergia (szénanátha, ekcéma)	1	2	9	X
h. depresszió vagy más pszichikai betegség	1	2	9	X
i. kóros soványság	1	2	9	X
j. kóros kövérség	1	2	9	X
k. egyéb betegség, éspedig:.....	1	2	9	X

9. Ön szerint a gyermek a korához képest testileg...

1 – kevésbé fejlett,

2 – átlagosan fejlett, vagy

3 – az átlagosnál fejlettebb?

9 – NT

10. Ön szerint a gyermek a korához képest értelmileg...

- 1 – kevésbé fejlett,
- 2 – átlagosan fejlett, vagy
- 3 – az átlagosnál fejlettebb?
- 9 – NT

11. Van-e a gyermeknek az életkorának megfelelő könyve? (KÉRDEZŐ: A testvérével közös könyv is. Tisztázd, hogy a kötelező iskolai tankönyvek nem számítanak bele!)

1 – van **HA VAN: 11.a.** Körülbelül hány életkorának megfelelő könyve van a gyermeknek?

- 1 – 1 és 3 között
- 2 – 4 és 9 között
- 3 – 10 és 19 között
- 4 – 20 vagy több
- 9 – NT

2 – nincs **HA NINCS: 11.b.** Miért nincs?

- 1 – nem engedhetik meg maguknak
- 2 – egyéb ok
- 9 – NT

9 – NT

12. Együtt szokott-e a gyermek étkezni mindkét szülőjével? (KÉRDEZŐ: Ha nem édesapjával, édesanyjával él egy háztartásban, akkor a nevelőszülőjével)

1 – igen **HA IGEN: 12.a.** Milyen gyakran?

- 1 – minden nap,
- 2 – hetente többször,
- 3 – hetente egyszer,
- 4 – havonta egyszer, vagy
- 5 – még ritkábban
- 9 – NT

2 – nem

9 – NT

0-9 ÉVES GYEREKEKRE

13. Szoktak-e Önök otthon a gyermeknek mesét olvasni vagy mondani?

1 – igen → **HA IGEN: 13.a.** Milyen gyakran szoktak?

- 1 – minden nap
- 2 – nagyjából kétnaponta
- 3 – havonta néhány alkalommal
- 4 – évente néhány alkalommal

2 – nem

9 – NT

9 – NT

3–17 ÉVES GYEREKEKRE

14. Hány éves korától jár(t) a gyermek óvodába?

..... éves korától

0 – nem járt óvodába → **ugrás a 17. kérdésre!**

9 – NT

15. Hány éves koráig járt a gyermek óvodába?

..... éves koráig

8 – jelenleg is óvodás

9 – NT

16. Felvették-e akkor az óvodába, amikor kérte?

1 – igen

2 – nem

9 – NT

17. Szokott-e a gyermeke számítógépet használni?

1 – igen → **17.a. HA IGEN:** Hol szokott számítógépet használni?

1 – az iskolában/óvodában

2 – teleházban, közösségi helyeken

3 – barátoknál, rokonoknál

4 – otthon

9 – NT

TÖBB VÁLASZ LEHET

2 – nem

9 – NT

18. Szokott-e a gyermeke internetet használni?

1 – igen → **18.a. HA IGEN:** Hol szokott internetet használni?

1 – az iskolában/óvodában

2 – teleházban, közösségi helyeken

3 – barátoknál, rokonoknál

4 – otthon

9 – NT

TÖBB VÁLASZ LEHET

2 – nem

9 – NT

6-17 ÉVESEK GYEREKEKRE

19. Hány éves korában kezdte el a gyerek az általános iskolát?

..... éves korában → **19.a. HA 7 ÉVESEN VAGY KÉSŐBB:** Mi volt ennek az oka?

- 1 – év-vesztes
- 2 – szülő kérése
- 3 – iskolaéretlen volt
- 4 – beteg volt
- 5 – egyéb ok, éspedig
- 9 – NT

TÖBB VÁLASZ LEHET!

0 – még nem iskolás

99 – NT

20. Valamilyen probléma miatt most vagy régebben járt-e kisegítő, felzárkóztató osztályba?

- 1 – igen
- 2 – nem
- 9 – NT

21. Volt-e magántanuló, vagy eltanácsolták-e valamelyik iskolából?

- 1 – igen
- 2 – nem
- 9 – NT

22. Ismételt-e évet az általános iskolában?

- 1 – igen **22.a. HA IGEN:** Hányszor? alkalommal
- 9 – NT

2 – nem

9 – NT

23. Mennyi volt a gyermek utolsó év végi tanulmányi átlageredménye?

Ha pótvizsgázott, mennyi volt a pótvizsga utáni tanulmányi átlageredménye?

..... ,

9 – NT

24. Hányadik osztályba jár jelenleg?

..... osztályba

88 – jelenleg nem jár iskolába → **ugrás a 29-re!**

99 – NT

25. Milyen tantervű osztályba jár?

- 1 – normál osztály/csoport
- 2 – gyógypedagógiai osztály/csoport
- 3 – tagozatos osztály/csoport, éspedig:
- 9 – NT

26. Jár-e jelenleg napközibe?

- 1 – igen
- 2 – nem
- 9 – NT

27. Igénybe veszi-e az iskolai étkeztetést....

	igen	nem	NT
a. iskolaévben	1	2	9
b. nyáron	1	2	9

28. **HA ÉTKEZIK AZ ISKOLÁBAN**

Az iskolai étkezéséért...

- 1 – a teljes összeget,
- 2 – az összeg egy részét, vagy
- 3 – semmit nem fizetnek?
- 9 – NT

29. Jár-e a gyermek valamilyen különóra (pl: sport-, zene-, színház-, táncóra), vagy tagja-e ilyen célú szervezetnek, egyesületnek?

- 1 – igen
- 2 – nem
- 9 – NT

30. Milyen gyakran olvas a gyermek kedvtelésből?

- 1 – minden nap
- 2 – hetente néhány alkalommal
- 3 – havonta néhány alkalommal
- 4 – évente néhány alkalommal
- 5 – sohasem
- 9 – NT

31. Az elmúlt évben volt-e a gyermek valamelyik családtaggal, vagy a család szervezésében múzeumban, zenei vagy színházi előadáson? (KÉRDEZŐ: az iskolai szervezésű programokat ne számítsd!)

- 1 – igen
- 2 – nem
- 9 – NT

32. Ha a család együtt néz TV-t, meg szokták-e beszélni Önök a gyermekkel a látottakat?

- 1 – igen
- 2 – nem
- 8 – nincs TV-jük
- 9 – NT

33. A gyermek számára biztosítottak-e az alábbiak?

HA NEM: Miért nem?

CSAK KÉRDEZD ÉS SOROLD BE!

			Miért nem?			
	Igen	Nem	Nem engedhetik meg maguknak	Egyéb okok	NT	X
a. megfelelő hely tanulásra, házi feladat elkészítésére	1	2	1	2	9	X
b. íróasztal	1	2	1	2	9	X
c. minden, az iskola, óvoda által elvárt felszerelés	1	2	1	2	9	X
d. szótár	1	2	1	2	9	X
e. rendszeres szabadidős tevékenységben való részvétel (pl. sportolási lehetőség, ifjúsági programok)	1	2	1	2	9	X
f. fizetős iskolai kirándulásokon és programokon való részvétel	1	2	1	2	9	X
g. fizetett különóra (nyelv, zene, fejlesztő foglalkozás, sport, stb.)	1	2	1	2	9	X
h. zsebpénz	1	2	1	2	9	X

MINDENKITŐL

34. Talán korai még erről beszélni, mégis mit gondol, milyen iskolai végzettséget fog a gyermeke szerezni?

- 1 – legfeljebb 8 osztály
- 2 – szakiskola
- 3 – szakközépiskola
- 4 – gimnázium
- 5 – felsőfok
- 9 – NT

HA A GYEREK ÓVODÁBA JÁR

Most néhány kérdést szeretnék feltenni a gyermek jelenlegi óvodájáról.

35. Melyik óvodába jár a gyermek jelenleg?

..... (óvoda neve és települése)

9 – NT, NV

36. Mennyire jellemzők a gyermek jelenlegi óvodájára a következők?

	teljesen jellemző	inkább jellemző	inkább nem jellemző	egyáltalán nem jellemző	NT
a. Jók az óvónők.	4	3	2	1	9
b. Az óvodában figyelembe veszik a gyerek kéréseit, igényeit.	4	3	2	1	9
c. Partnernek tekintik a szülőket.	4	3	2	1	9
d. A szülők bekapcsolódhatnak a programok kialakításába, szervezésébe.	4	3	2	1	9
e. Jó a gyerekközösség.	4	3	2	1	9
f. A gyerek jól fejlődik.	4	3	2	1	9
g. Az óvoda berendezése, bútorzata megfelelő	4	3	2	1	9
h. Az óvoda játékokkal, eszközökkel való felszereltsége megfelelő.	4	3	2	1	9
i. Sok az erőszakos, verekedő gyerek.	4	3	2	1	9
j. Túlzsúfoltak a csoportok.	4	3	2	1	9

37. Mennyire jellemző az óvodára, hogy magas a roma gyerekek aránya?

1 – nagyon jellemző

2 – inkább jellemző

3 – inkább nem jellemző

4 – egyáltalán nem jellemző

9 – NT, NV

38. Véleménye szerint általában melyik jobb: ha egy óvodában a roma és a nem roma gyerekek egy csoportba, vagy ha külön csoportba járnak?

1 – ha egy csoportba járnak

2 – ha külön csoportba járnak

9 – NT

39. Kérem, saját szavaival mondja el, hogy mit tart az óvoda sikereinek, erősségeinek?

.....

.....

.....

40. És mit tart az óvoda hiányosságainak, fejlesztendő területeinek?

.....

.....

.....

HA A GYEREK ISKOLÁBA JÁR

Most néhány kérdést szeretnék feltenni a gyermek jelenlegi iskolájáról.

41. Melyik iskolába jár a gyermek jelenleg?

..... (iskola neve és települése)

9 – NT, NV

42. Mennyire jellemző az iskolában a drogprobléma, túlzott alkoholfogyasztás a gyerekek között?

1 – nagyon jellemző

2 – inkább jellemző

3 – inkább nem jellemző

4 – egyáltalán nem jellemző

9 – NT

43. Mennyire igazak a következő állítások a gyermek jelenlegi iskolájára?

	teljesen igaz	inkább igaz	inkább nem igaz	egyáltalán nem igaz	NT
a. Jók a pedagógusok.	4	3	2	1	9
b. Figyelembe veszik a gyerek kéréseit, igényeit.	4	3	2	1	9
c. Partnernek tekintik a szülőket.	4	3	2	1	9
d. A szülők bekapcsolódhatnak a programok kialakításába, szervezésébe.	4	3	2	1	9
e. Jó a gyerekközösség	4	3	2	1	9
f. A gyerek jól fejlődik.	4	3	2	1	9
g. Az iskola berendezése, bútorzata megfelelő	4	3	2	1	9
h. Az iskola eszközökkel való felszereltsége megfelelő.	4	3	2	1	9
i. Sok az erőszakos, verekedő gyerek.	4	3	2	1	9
j. Túlzsúfoltak az osztályok.	4	3	2	1	9

44. Mennyire jellemző az iskolára, hogy magas a roma tanulók aránya?

1 – nagyon jellemző

2 – inkább jellemző

3 – inkább nem jellemző

4 – egyáltalán nem jellemző

9 – NT, NV

45. Véleménye szerint általában melyik jobb: ha egy iskolában a roma és a nem roma gyerekek egy osztályba, vagy ha külön osztályba járnak?

1 – ha egy osztályba járnak

2 – ha külön osztályba járnak

9 – NT

46. Kérem, saját szavaival mondja el, hogy mit tart az iskola sikereinek, erősségeinek?

.....
.....
.....

47. És mit tart az iskola hiányosságainak, fejlesztendő területeinek?

.....
.....
.....

**KÖSZÖNJÜK, HOGY VÁLASZAIVAL SEGÍTETTE
MUNKÁNKAT!**